

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2022/117

Karar Sayısı : 2023/4

Karar Tarihi : 5/1/2023

R.G.Tarih-Sayı : 15/2/2023-32105

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR:

1. Kayseri 5. Asliye Ceza Mahkemesi (E.2022/117)
2. Kayseri 5. Asliye Ceza Mahkemesi (E.2022/119)
3. Yalova 6. Asliye Ceza Mahkemesi (E.2022/153)
4. Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi 1. Ceza Dairesi (E.2023/2)

İTİRAZLARIN KONUSU: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun;

A. 86. maddesine 31/3/2005 tarihli ve 5328 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle eklenen (2) numaralı fıkraya 12/5/2022 tarihli ve 7406 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle eklenen ikinci cümleinin,

B. 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasına 7406 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle eklenen ikinci cümleinin,

Anayasa'nın 2., 5. ve 10. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talepleridir.

OLAY: Sanıklar hakkında kasten yaralama ve tehdit suçlarından açılan davalarda itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkemeler, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un itiraz konusu kuralların da yer aldığı;

1. 86. maddesi şöyledir:

“Kasten yaralama

Madde 86- (1) Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) (Ek fıkra: 31/3/2005 – 5328/4 md.) Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur. (Ek cümle:12/5/2022-7406/3 md.) Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz.

(3) Kasten yaralama suçunun;

- a) Üstsoya, altsoya, eşe, boşandığı eşe veya kardeşe karşı,
- b) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- c) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,

d) Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

e) Silahla,

f) (Ek:14/4/2020-7242/11 md.) Canavarca hisle,

İşlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında, (f) bendi bakımından ise bir kat artırılır.”

2. 106. maddesi şöyledir:

“Tehdit

Madde 106- (1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Ek cümle:12/5/2022-7406/6 md.) **Bu suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz.** Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikayeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(2) Tehdidin;

a) Silahla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

İşlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.”

II. İLK İNCELEME

A. E.2022/117 Sayılı Başvuru Yönünden

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü (İçtüzük) hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN ve Kenan YAŞAR’ın katılımlarıyla 28/9/2022 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B. E.2022/119 Sayılı Başvuru Yönünden

2. Anılan İçtüzük hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN ve Kenan YAŞAR’ın katılımlarıyla 28/9/2022 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

C. E.2022/153 Sayılı Başvuru Yönünden

3. İçtüzük hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR ve Muhterem İNCE'nin katılımlarıyla 13/12/2022 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Ç. E.2023/2 Sayılı Başvuru Yönünden

4. İçtüzük hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR ve Muhterem İNCE'nin katılımlarıyla 5/1/2023 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. BİRLEŞTİRME KARARLARI

A. E.2022/119 Sayılı Başvuru Yönünden

5. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasına 12/5/2022 tarihli ve 7406 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle eklenen ikinci cümlenin iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin E.2022/119 sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2022/117 sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin E.2022/117 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 28/9/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

B. E.2022/153 Sayılı Başvuru Yönünden

6. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesine 31/3/2005 tarihli ve 5328 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle eklenen (2) numaralı fıkraya 12/5/2022 tarihli ve 7406 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle eklenen ikinci cümlenin iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin E.2022/153 sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2022/117 sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin E.2022/117 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 13/12/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

C. E.2023/2 Sayılı Başvuru Yönünden

7. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesine 31/3/2005 tarihli ve 5328 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle eklenen (2) numaralı fıkraya 12/5/2022 tarihli ve 7406 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle eklenen ikinci cümlenin iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin E.2023/2 sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2022/117 sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin E.2022/117 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 5/1/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

IV. ESASIN İNCELENMESİ

8. Başvuru kararları ve ekleri, Raportör Ahmet Hakan SOYTÜRK tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükümleri, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

9. Kasten yaralama suçu 5237 sayılı Kanun'un 86. maddesinin (1) numaralı fıkrasında düzenlenmiş olup bu suçun failinin bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı öngörülmüştür. Anılan maddenin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesine göre kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunacaktır. Söz konusu fıkranın itiraz konusu ikinci cümlesinde ise suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırının altı aydan az olamayacağı hüküm altına alınmıştır.

10. Anılan Kanun'un tehdit suçunun düzenlendiği 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde ise bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişinin altı aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacağı öngörülmüştür. Söz konusu fıkranın itiraz konusu ikinci cümlesine göre ise suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz.

11. Bu itibarla itiraz konusu kurallarla mağdurun cinsiyetinin kadın olmasının kasten yaralama ve tehdit suçlarında suçu etkileyen bir hâl olarak düzenlendiği anlaşılmaktadır. Anılan suçlarda mağdurun kadın olması suçun hukuki niteliğini değiştirmemekte ancak suçun daha ağır cezalandırılmasına neden olmaktadır.

B. İtirazların Gerekçeleri

12. Başvuru kararlarında özetle; itiraza konu kurallarla yalnızca mağdurun cinsiyeti gözetilerek cezaların alt sınırlarının farklı düzenlenmesinin kanun önünde eşitlik ilkesini ihlal ettiği belirtilmek suretiyle kuralların Anayasa'nın "Başlangıç" kısmı ile 2., 5. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

13. Anayasa'nın 10. maddesinde "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir./Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz./Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz./Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz./Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.*" denilmek suretiyle kanun önünde eşitlik ilkesine yer verilmiştir.

14. Anayasa'nın anılan maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, kişiler arasında ayırım yapılmasını ve kişilere ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez (AYM, E.2020/95, K.2022/3, 26/1/2022, § 25).

15. Eşitlik ilkesi yönünden yapılacak anayasallık denetiminde öncelikle Anayasa'nın söz konusu maddesi çerçevesinde aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamele yapılıp

yapılmadığı tespit edilmeli, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenmelidir. Yapılacak bu belirlemenin ardından ise farklı muamelenin nesnel ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve ölçülü olup olmadığı hususları irdelenmelidir. Ölçülülük ilkesi, amaç ve araç arasında hakkaniyete uygun bir dengenin bulunması gereğini ifade eder. Diğer bir ifadeyle bu ilke, farklı muamelenin öngörülen objektif amaç ile orantılı olmasını gerektirmektedir (AYM, E.2016/205, K.2019/63, 24/7/2019, § 65; E.2021/1, K.2021/32, 29/4/2021, §32).

16. Kurallarla kasten yaralama ve tehdit suçları bakımından mağdurun kadın olması cezayı ağırlaştıran bir neden olarak düzenlenmiştir. Bu itibarla söz konusu suçların mağdurlarının kadın olması hâlinde bu suçların faillerinin daha fazla ceza almasının öngörülmesi suretiyle cezaların mağdura göre farklı uygulandığı görülmektedir.

17. Kasten yaralama ve tehdit suçlarının mağduru olan kadınlar ile aynı suçların mağduru olan erkeklerin durumları benzer olup karşılaştırılmaya müsait olduğu açıktır. Eşitlik ilkesinin gereği olarak karşılaştırılmaya müsait olan benzer durumdaki kişilerin bir kısmı lehine getirilen farklı düzenlemenin bir ayrıcalık niteliğinde olmaması için nesnel ve makul bir temele dayanması ve ölçülü olması gerekir.

18. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişinin dokunulmazlığı hakkı, kişinin maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi bakımından devlete pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Bu bağlamda herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak amacıyla devletin birtakım tedbirler alması gerekir. Kurallarla temel cezaların alt sınırlarının daha yüksek belirlenmesiyle kadınların kasten yaralama suçu yönünden vücut dokunulmazlığının, tehdit suçu yönünden ise karar verme ve hareket etme özgürlüğünün özellikle korunmasının ve bu mağdurlar yönünden caydırıcılığın sağlanmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

19. Benzer durumda olanlara farklı muamele yapılmasının nesnel ve makul bir nedeninin bulunup bulunmadığının veya farklı muamele öngörülebilmesinin hangi dereceye kadar mümkün olacağının değerlendirilmesinde kanun koyucunun belirli ölçüde takdir yetkisi bulunmaktadır (Nuriye Arpa, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, § 59). Ayrıca ceza siyaseti söz konusu olduğunda kanun koyucunun takdir yetkisi daha geniştir. Kanun koyucunun ülkemizde yaygın hâle geldiğini değerlendirdiği kadına karşı şiddet sorununun çözülmesi amacıyla itiraz konusu kuralları ihdas ettiği, bu bağlamda kadının erkeğe kıyasla kasten yaralama ve tehdit suçları yönünden daha kırılgan olmasından hareket ettiği anlaşılmıştır. Başka bir ifadeyle *kadına karşı şiddet* kavramı teknik ve dar anlamda kullanılmamıştır. Kurallarla, salt kadının toplumsal cinsiyet algısı nedeniyle uğradığı değil, saiki ne olursa olsun kadına yönelik her türlü şiddet önlenmek istenmiştir. Anayasa'nın 17. maddesiyle devlete yüklenen pozitif yükümlülüklerin ifası amacıyla kanun koyucunun kadına karşı şiddet ve tehdit suçlarında cezanın alt sınırının artırılmasına dair düzenleme yapmasında devletin toplumsal ihtiyaçları karşılamak için farklı muamelede bulunma konusunda sahip olduğu takdir yetkisinin sınırlarının aşılmadığı değerlendirilmiştir. Bu itibarla itiraz konusu kuralların nesnel ve makul bir temele dayandığı kanaatine varılmıştır.

20. Nesnel ve makul temele dayanan bu farklılığın ölçülü olup olmadığının da incelenmesi gerekir. Kasten yaralama suçunda cezanın alt sınırının dört ay yerine altı ay, tehdit suçunda ise altı yerine dokuz ay olarak öngörülmesinin ölçüsüz bir yönünün de bulunmadığı anlaşıldığından kuralların kanun önünde eşitlik ilkesini ihlal etmediği sonucuna varılmıştır.

21. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Kuralların Anayasa'nın 2. ve 5. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 10. maddesi yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. ve 5. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kuralların Anayasa'nın "*Başlangıç*" kısmı ile ilgisi görülmemiştir.

V. HÜKÜM

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun;

A. 86. maddesine 31/3/2005 tarihli ve 5328 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle eklenen (2) numaralı fıkraya 12/5/2022 tarihli ve 7406 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle eklenen ikinci cümlenin,

B. 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasına 7406 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle eklenen ikinci cümlenin,

Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve itirazın REDDİNE 5/1/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE